

Ha Layma Anya **Rabbi Adam Mintz**

Haggadah Maggid

הָא לַחֲמַא עֲנִיָא דִּי אָכְלוּ אַבְהֹתָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.
כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִיכֹל, כָּל דְּצָרִיד יִיתִי וְיִפְסַח.
הַשְּׁתָּא הֲכָא, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הַשְּׁתָּא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוֹרִין.

This is the bread of destitution that our ancestors ate in the land of Egypt. Anyone who is famished should come and eat, anyone who is in need should come and partake of the Pesach sacrifice. Now we are here, next year we will be in the land of Israel; this year we are slaves, next year we will be free people

Devarim 16:3

לֹא-תֹאכַל עִלְיוֹ חֵמֶץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל-עֲלִיו מִצֹּת לֶחֶם עֲנִי כִּי בַחֲפוּזוֹן יֵצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם יְצִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

You shall not eat anything leavened with it; for seven days thereafter you shall eat unleavened bread, bread of distress—for you departed from the land of Egypt hurriedly—so that you may remember the day of your departure from the land of Egypt as long as you live.

Pesachim 115b

אָמַר שְׁמוּאֵל: "לֶחֶם עֲוִי" כְּתִיב — לֶחֶם שְׁעוֹנִין עָלָיו דְּבָרִים. תִּנְיָא נְמִי הֲכִי: "לֶחֶם עֲוִי" — לֶחֶם שְׁעוֹנִין עָלָיו דְּבָרִים הֲרַבְתָּ. דְּבַר אַחֵר: "לֶחֶם עֲוִי" — "עֲוִי" כְּתִיב, מָה עֲוִי שְׁדַרְכוּ בְּפִרוּסָה

Shmuel said that the phrase: "The bread of affliction [lehem oni]" (Deuteronomy 16:3) means bread over which one answers [onim] matters, i.e., one recites the Haggadah over matza. That was also taught in a baraita: Lehem oni is bread over which one answers many matters. Alternatively, in the verse, "lehem oni" is

actually written without a vav, which means a poor person. Just as it is the manner of a poor person to eat a piece of bread, for lack of a whole loaf...

Beit Yosef, Tur Orach Chaim 473

כתב הכל בו המנהג לחלקה קודם שיקרא ההגדה כדי שיאמר עליה הא לחמא עניא - מה לעני שדרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה.

Haggadah - Rabban Gamliel

מַצָּה זוּ נֶאֱמָרוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מַה? עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֻקָם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מַלְאֲכֵי הַמַּלְכִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּגְאֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפּוּ אֶת־הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עִגְתַּיִם, כִּי לֹא חֻמָּץ, כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמֶה, וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

This matza that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that our ancestors' dough was not yet able to rise, before the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, revealed [Himself] to them and redeemed them, as it is stated (Exodus 12:39); "And they baked the dough which they brought out of Egypt into matza cakes, since it did not rise; because they were expelled from Egypt, and could not tarry, neither had they made for themselves

Haggadah Maaseh Nissim, Rabbi Jacob of Lisa

לזה אמר המגיד ליישב זה כי ידוע שאף שאין מדרך האדם לשמוח על העבר כשהוא שקוע בבית הכלא. מ"מ אם מחמת היציאה הראשונה מובטח בבירור בלי שום ספק שגם עכשיו בודאי יצא. בודאי שהשמחה ראוי בה ואין שמחה גדולה מזו על היציאה שעברה כיון שבטוח שבודאי יצא גם עכשיו וזהו מאמרו אשר היות שהיא כלחמא עניא די אכלו בארעא דמצרים בעצבות מ"מ תגדל השמחה עד גדר שכל דכפין ייתי ויכול. והטעם בזה דעל ידי היציאה ממצרים מובטחין אנחנו בבירור דאף דהשתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל.